

Sygn. akt IV KZ 22/22

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 12 października 2022 r.,

zażalenia skazanego **M. K.**

na zarządzenie Prezesa Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 7 lipca 2022 r., sygn. akt II Ka 155/22,

odmawiające przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku,

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę celem ponownego rozpoznania do Sądu Okręgowego w Suwałkach.

UZASADNIENIE

M. K. złożył w dniu 24 czerwca 2022 r. do Sądu Okręgowego w Suwałkach wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku tego Sądu wydanego w dniu 14 czerwca 2022 r. w sprawie II Ka 155/22. Zarządzeniem z dnia 7 lipca 2022 r., Prezes Sądu Okręgowego w Suwałkach odmówił przyjęcia tego wniosku z uwagi na jego złożenie po terminie.

Oskarżony zaskarżył to zarządzenie i podniósł, że nie był obecny na rozprawie w dniu wydania wyroku, ponieważ odbywa karę pozbawienia wolności. Następnie wskazał daty dostarczenia mu w dniu 20 czerwca 2022 odpisu wyroku oraz datę nadania przez niego w dniu 24 czerwca 2022 r. wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne.

Zgodnie z art. 422 § 1 k.p.k. stosowanym na podstawie art. 457 § 2 k.p.k. odpowiednio w postępowaniu odwoławczym, termin zawity 7 dni na złożenie wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia biegnie od dnia ogłoszenia wyroku. Ten termin nie został w badanej sprawie zachowany.

W art. 422 § 2a k.p.k. przewidziany został jednak wyjątek, zgodnie z którym powyższy termin liczony jest od dnia doręczenia wyroku wobec oskarżonego pozbawionego wolności, który nie ma obrońcy i pomimo złożenia wniosku o doprowadzenie go na termin rozprawy, nie był na niej obecny. W badanej sprawie taki wniosek nie został złożony, ale zauważyć należy, że wbrew treści art. 451 k.p.k. oskarżony nie został powiadomiony o prawie złożenia wniosku o sprowadzenie go na rozprawę odwoławczą. Zgodnie z wymienionym przepisem, *„sąd odwoławczy, na wniosek oskarżonego pozbawionego wolności złożony w terminie 7 dni od daty doręczenia mu zawiadomienia o przyjęciu apelacji, zarządza sprowadzenie go na rozprawę, chyba że uzna za wystarczającą obecność obrońcy. Wniosek złożony po terminie podlega rozpoznaniu, jeżeli nie powoduje to konieczności odroczenia rozprawy. O prawie złożenia wniosku należy pouczyć oskarżonego. Jeżeli sąd nie zarządza sprowadzenia oskarżonego, który nie ma obrońcy, sąd, prezes sądu lub referendarz sądowy wyznacza obrońcę z urzędu.”* Z akt sprawy wynika, że oskarżony został zawiadomiony o przyjęciu jego apelacji, ale w tym zawiadomieniu nie zawarto pouczenia o możliwości złożenia przez niego wniosku o sprowadzenie na rozprawę odwoławczą (k. 152). Takiego pouczenia nie zawarto także w innych wysyłanych do oskarżonego pismach (k.117-118,147,152,178, 182).

Dlatego, mając na uwadze zasadę rzetelnego procesu karnego wynikającą z art. 6 EKPCz oraz prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy sformułowane w art. 45 ust. 1 Konstytucji należało uwzględnić zażalenie oskarżonego. Wymienione uchybienie sądu odwoławczego doprowadziło przede wszystkim do naruszenia prawa do obrony oskarżonego, którego przestrzeganie stanowi warunek rzetelnego i sprawiedliwego rozpoznania sprawy karnej. Przyjęcie przez prawodawcę, że termin na złożenie wniosku w przedmiocie sporządzenia i doręczenia uzasadnienia liczony jest od dnia ogłoszenia wyroku wynika z założenia, że podczas ogłoszenia

wyroku oskarżony zostanie o tym terminie pouczone. Jeśli oskarżony nie stawi się bez usprawiedliwienia na rozprawę, to sąd nie ma obowiązku pouczać go o tym terminie. W badanej sprawie, niestawiennictwo oskarżonego na rozprawie odwoławczej nie było zależne tylko od jego woli. Jako osoba pozbawiona wolności powinien zostać pouczone o możliwości złożenia wniosku o doprowadzenie na rozprawę. Gdyby z tego prawa nie skorzystał, to dopuszczalne byłoby przyjęcie, że termin na złożenie wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia liczony jest od dnia ogłoszenia wyroku. W związku z tym, że – wobec braku pouczenia – nie miał możliwości podjęcia decyzji w tym przedmiocie, a w konsekwencji możliwości skorzystania z tego prawa, to rozpoznając jego wniosek Prezes Sądu Okręgowego w Suwałkach powinien tę okoliczność uwzględnić i jako początek biegu terminu na złożenie wniosku przyjąć dzień, w którym oskarżony został pouczone o możliwości złożenia tego wniosku.

Sposób procedowania w badanej sprawie budzi wiele zastrzeżeń, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę zarzuty sformułowane w apelacji oskarżonego. Treść tej apelacji powinna nie tylko prowadzić do zapewnienia przez Sąd Okręgowy w Suwałkach tego, że w postępowaniu apelacyjnym przestrzegane będzie prawo do obrony oskarżonego poprzez pouczenie go o możliwości sprowadzenia na rozprawę apelacyjną i kontrolę tego, czy został o tym prawie pouczone, ale także do odczytania tej apelacji jako zawierającej wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Taki nakaz odczytywania znaczenia czynności procesowych wynika z art. 118 § 1 k.p.k. Tymczasem w badanej sprawie, gdy oskarżony złożył pismo, co do którego nie powinno być wątpliwości, że jest to wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu, a w związku z etapem postępowania – wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia kasacji, odmówiono mu tego przyjmując, że wobec zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia, jego wniosek o wyznaczenie obrońcy jest bezprzedmiotowy. Okoliczności stwierdzone podczas rozpoznania zażalenie na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia pozwalają stwierdzić, że wyznaczenie obrońcy z urzędu nawet na tym etapie postępowania karnego miałyby znaczenie dla zapewnienia oskarżonemu jego prawa do obrony i skutecznego zaskarżenia odmowy przyjęcia jego wniosku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy zważył, jak w sentencji.

[as]